Zdravje sveta — deset let napredka

Svetovni dan zdravja — 7. april 1958

Letos pride Svetovni dan zdravja na deseto obletnico tistega dne, ko je dobila veljavo ustava Svetovne zdravstvene organizacije. Naj bo to za vsakogar izmed nas priložnost, ob kateri skušajmo v spominu obnoviti vse, kar je bilo v teh desetih letih storjenega za zboljšanje zdravstvenih razmer v posameznih deželah širom po svetu.

Doživeli smo velik napredek znanosti na področju raznih zdravil in cepiv ter sredstev za zatiranje mrčesa, dobili smo tudi uspešnejše metode za zdravljenje in preprečevanje bolezni.

Dosežki teh novih spoznanj pa so se hitro uveljavili širom po svetu ter služili v prid skupnosti in posamezniku, kjerkoli je bilo potrebno. Tudi izmenjava znanstvenih informacij in praktičnih izkušenj je v zadnjih desetih letih dosegla doslej neznano širino. Prav tako nismo doslej še nikoli videli toliko znanstvenikov in specialistov, ki bi po vprašanjih ljudskega zdravstva potovali iz dežele v deželo, da bi se učili, a poučevali tudi sami in obenem posredovali svoja dognanja in uspehe naprej.

Še večjega pomena pa je, da po vseh deželah čedalje bolj narašča število ljudi, ki so prišli do spoznanja, da zdravje ni kratko malo v tem, na nekdo ni bolan ali pohabljen, temveč da je z zdravjem zajeto vse človekovo življenje in mišljenje v celoti. Vodstva posameznih držav so se zavedala svoje odgovornosti za zdravje ljudstva in vsepovsod si prizadevajo, da poleg oskrbe v bolnišnicah in v klasičnih zdravstvenih ustanovah razvijejo tudi higieno okolja, zagotovijo materam in otrokom zaščito, obenem pa nasploh izboljšajo tudi pogoje za preskrbo z živili in prehrano.

Seveda ni vse to nič posebno novega. Že celo stoletje ali še več je tega, kar so odkritja in dognanja medicine prešla v splošno last, ki je skupna vsem narodom. Pionirji higiene so na vso moč poudarjali važnost asanacije in državna vodstva so postopoma sprejela zdravstveno zakonodajo ter ustanovila zdravstveno službo. Najvidnejši dogodek v teh desetih letih pa je pospešen zdravstveni napredek in razvoj tega napredka po že začrtanih poteh v širino.

Vendar to še ni vse. V zvezi s pospešenim zdravstvenim napredkom so nastale globoke spremembe tudi v pojmovanju in v metodah.

Na neki mednarodni zdravstveni konferenci v New Yorku leta 1946 je 61 zastopstev raznih držav soglasno izjavilo, da pomeni veliko nevarnost za vse, dokler ne bo med posameznimi deželami enakosti v tem, kar se tiče zboljšanja zdravstvenih razmer in pa borbe proti bolezni, zlasti proti nalezljivim boleznim. Zdravje torej ni več samo nacionalni, ampak svetovni problem. Kakor mir, tako je tudi zdravje eno samo in nedeljivo. Vodstva posameznih držav so nato

postavila nova načela za mednarodno sodelovanje na zdravstvenem področju in ta načela so bila sprejeta v ustavo Svetovne zdravstvene organizacije, ki je dobila veljavo dve leti pozneje.

Narodom, ki so se tako opredelili pred 12 leti in ustanovili to svetovno zdravstveno organizacijo, katere program je daleč presegel vse prejšnje poskuse, se je pozneje pridružilo še 27 drugih narodov, tako da šteje Svetovna zdravstvena organizacija danes 88 članov.

Velikih koristi, ki jih imamo od tega vzajemnega delovanja, so bili deležni že vsi narodi. Naglo posredovanje vseh potrebnih informacij in izkušenj nam omogoča uspešnejšo borbo proti boleznim, kot sta gripa in poliomielitis. Pomaga nam, da kljubujemo rastočim nevarnostim, ki grozijo duševnemu zdravju zaradi pogojev modernega življenja. Omogoča tudi prilagoditev pouka medicine v skladu z razvojem potreb in proučevanjem novih problemov, kot je genetično učinkovanje jedrskega žarčenja.

Sleherni narod, ki se bori proti boleznim tega stoletja in si prizadeva za ureditev moderne javne zdravstvene službe, se okorišča s pomočjo, ki mu jo preko Svetovne zdravstvene organizacije v duhu iskrenega sodelovanja nudijo vsi drugi narodi. Deset let tavanja in zmot, uspehov in neuspehov je pokazalo, kako koristna je ta mednarodna pomoč, vendar so pa meje začrtane tudi njej. Čim bolj zaupajo zdravstvene oblasti v vse možnosti, ki jim jih odpira napredek, tem bolje lahko presodijo, v kateri smeri se morajo lotiti dela same, da bi s čim večjim pridom lahko izrabile pomoč, ki jo dobe od zunaj.

Ugotoviti pa moramo: lepe besede, pred 10 leti samo na papirju, so danes živa stvarnost. Tisto, kar so zasnovali nekateri jasnovidni ljudje, je kljub svojim nepopolnostim postalo instrument, ki služi vsem narodom in je vreden vsega zaupanja. In skoraj ne dvomim, da bodo bodoči zgodovinarji prav v tem videli enega najpomembnejših faktorjev tudi za napredek, ki smo ga v teh desetih letih dosegli na področju zdravstva.

Dr. M. G. Candau,
generalni direktor
Svetovne zdravstvene organizacije

O odno e do bolnika

nar

Naš bolnik je olnim organizmom, marveč tudi človek s svojo reveč smo vajeni gledati v našem bolniku le o ta, ki ga boli želodec, ima srčno napako ali pa lišimo zdravstvene delavce, da se pogovarjajo o »oni frakturi od danes dopoldne« — vnemar s tremi nepreskrbljenimi otroki, ki ima ulkus opoldne na poledici zlomila nogo. Ta oče in ta n zgolj ulkus in frakturo — imata tudi svojo psi t — ta oče in mati sta dve osebnosti!

Psihosomatična medicina govori o medsebojni povezanosti med telesnimi in psihičnimi funkcijami naše osebnosti. So primeri, kjer so organske okvare nastale kot posledica neke duševne motnje, pa zopet drugi, kjer duševne motnje